

לא יותר. המוהל הרב צבי גוטמן

"הוא נסע 17 שעות, חצה שלושה גבולות. מלאך הברית נכנס לקובנה!"

"בריתות נערכו כאן בשואה, במסירות נפש. אם הם הצליחו, אני לא אצליח? אני מביט לבני הקטן בעיניים, הוא מביט בי חזרה ואני רואה בעיניו את התחינה - אבא, עשה הכל כדי שהמצוה החשובה תיעשה בזמנה. זעקה טהורה ללא קול. באותו רגע גמלה בליבי ההחלטה: אעשה הכל"

הרב משה שינפלד

רב הקהילה היהודית - קובנה, ליטא

יום חמישי כ"ב ניסן התש"פ, ליל שמיני של פסח

ברוך הבא, מלאך שלי

ביום בו שר העם היהודי ברחבי העולם את שירת הים אשר שרו אבותינו על נס ההצלה ממצולות ים סוף, יצאת גם אתה מ'ים סוף' שלך, בכדי לשיר שירה חדשה. בני, הגחת לאור העולם ברגע המדויק ביותר עבורך, עבור ייעור נשמתך והשלמת שליחותך הייחודית רק לך, אבל חשוב לי שתדע, שכלל הנראה אנחנו לא בימים כתיקונם. בימים כתיקונם, אבא נוכח בחור הלירה או לפחות בבית החולים, ברגעים נעלים ומרוממים כמו לידת נשמה טהורה. כן, אבא לא אמור להיות

מאחורי קירות בטון סובייטיים, כשליבו נקרע מדאגה לשלום רעייתו ואם בנו, עד כדי שנרמה שברגעים אלו אבא זקוק למוניטור לפחות כמו אימא. אך דע לך בני, שלפעמים צו החיים מחייב הפרדה פיזית וריחוק טכני. תלמד, שבמצבים שכאלו, הלב קרוב יותר מתמיד. בימים כתיקונם, שניות לאחר צאתך לאוויר העולם, היית מועבר ככה, כמו שאתה, היישר אל ורועיית המחבוק. היית חש את ליבי הפועם בעון, והיית מסתכל לך חוק חוק בעיניים במבט אבהי שילווה אותך לעד. אך דע לך בני, ששלמה המלך כבר אמר, וכדאי לך להפנים זאת: "לכל זמן... עת לְהִבּוֹק, וְעַת לְדַחַק מִחֶבֶק". כן, האחריות לבריאות אמך ולבריאותך, חוקה יותר מהכל. בימים כתיקונם, היית רואה סביבך פנים יפות. פנים גלויות. לא מסכות. אנא, בני, אל תטעה! קלסתר פנינו יפה יותר מאשר איך שהוא נראה עכשיו. ים של אהבה מסתתר שם מאחורה. אך רע

לך בני, שבעולם אליו הגעת, מסתובבים בני אדם מאחורי מסכות אבל עם פנים גלויות, אנא, שמע לעצתי ושמור את נפשך מהם. אך גם להיפך, לעולם, אבל לעולם אל תשפוט בני אדם רק לפי המסכות העטויות על פניהם. הפש תמיד את הפנים שמאחורי הפנים. אל תחשוש, מופתע לטובה ממה שתגלה. בימים כתיקונם, מירב הסיכויים שאליהו מלאך הברית היה מגיע ביום השמיני להולדתך ללא כל קושי, גם כאן, לליטא. אך דע לך בני, שכשהימים אינם כתיקונם, וכשהמצב מחייב זאת, רק אליהו הנביא יכול לפלס את הדרך אשר למעלה מיכולתו של בן אנוש. אבל בעצם, אתה יודע מה? כשאני חושב על זה שוב, אולי אנחנו כן בימים כתיקונם? אולי ימים אלו, בהם איש איש ספון בביתו עם בני משפחתו, מרפים, משהדרים, מתעסקים בעיקר, לא טסים למרחקים, לא מבליים את הזמן בבילויים מיותרים,

לך בני, שבעולם אליו הגעת, מסתובבים בני אדם מאחורי מסכות אבל עם פנים גלויות, אנא, שמע לעצתי ושמור את נפשך מהם. אך גם להיפך, לעולם, אבל לעולם אל תשפוט בני אדם רק לפי המסכות העטויות על פניהם. הפש תמיד את הפנים שמאחורי הפנים. אל תחשוש, מופתע לטובה ממה שתגלה. בימים כתיקונם, מירב הסיכויים שאליהו מלאך הברית היה מגיע ביום השמיני להולדתך ללא כל קושי, גם כאן, לליטא. אך דע לך בני, שכשהימים אינם כתיקונם, וכשהמצב מחייב זאת, רק אליהו הנביא יכול לפלס את הדרך אשר למעלה מיכולתו של בן אנוש. אבל בעצם, אתה יודע מה? כשאני חושב על זה שוב, אולי אנחנו כן בימים כתיקונם? אולי ימים אלו, בהם איש איש ספון בביתו עם בני משפחתו, מרפים, משהדרים, מתעסקים בעיקר, לא טסים למרחקים, לא מבליים את הזמן בבילויים מיותרים,

יום שישי, כ"ג ניסן

אין מוהל בליטא

בני, עדיין לא ראיתך, אבל ליבי מבין לליבך גם מרחוק. הסר דאגה מליבך. אני פותח במרוץ להשגת מוהל ליום רביעי הבא, ובשליחותי הוא יכניס אותך כבריתו של אברהם אבינו, בעתו ובזמנו. אין מוהל בליטא. אין מוהל במדינות הסמוכות. גם אם היה בנמצא - השמים סגורים. אין טיסות. הגבולות היבשתיים סגורים אף הם ואין כניסה לאזרחים זרים ללא אישורים מיוחדים שמאוד קשה להשיגם, ודאי שלא לצורך סיבות יהודיות. גם אותם מעטים שמקבלים אישורים להיכנס, מוכרחים לשהות בכירוד 14 יום. לך תסביר לרשויות ליטא את חשיבות משמעות מצוות ברית מילה, ועוד בזמנה. בזמן נגיף הקורונה. אני ממוקד מטרה. כל כולי על זה. השעות חולפות. האזניים שלי כאובות מרוב שיחות עם כל מי שרק אפשר - מוהלים באירופה, אנשי שגרירות ישראל בליטא, שרים בממשלה, רבנים, חברים. קולי כבר צרוד והייאוש מתחיל קצת לכרסם. רק קצת. אבל, מתנה מאוד גדולה ממשמשת ובאה - השמש אוטוטו שוקעת, השבת פורסת את כנפיה ואומרת לי - באתי, אל תדאג. כאילו כל מלאכתך עשויה. זמן קצר לפני כניסת שבת שוחררת הביתה, והנה סוף סוף זיכה אותי אלוקים לראות את פני המלאך שלך לראשונה, עין בעין. פעם ראשונה שאמא שלך מדליקה חמישה נרות. מרגש. אמא מכסה את עיניה ומתפללת בדמעה - "זוכנו לגדל, בנים ובני בנים, חכמים ונבונים, אוהבי השם, ראי אלוקים, אנשי אמת... ומאירים את העולם בתורה ובמעשים ובכל מלאכת עבודת הקודש..." והיא הוסיפה, "זוכנו להכניס את בננו הקטן כבריתו של אברהם אבינו, בעתו ובזמנו". שבת שלום.

ליל שבת פרשת שמיני

תחינת הרך הנולד

השמים מאדירים. שעות קסומות של שקיעה. שקט מסכיב. הרהורים מותרים וגם לחשוב חשבוניות, והראש חושב מחשבות. מי האמין שאני

הרגע הנכסף. ברית המילה במרכז היהודי בקובנה

אנו מתקרבים ליום השמיני ועדיין אין אופציה מעשית. אני מנסה לקדם הטסת מטוס פרטי עם מוהל, קבלת אישור עליה לרעייתי ולי יחד עם התינוק, ועריכת הברית בתוך המטוס או במקום ניטרלי בשדה התעופה כדי למנוע את בעיית הבידוד של כל אזרח זר שנכנס לליטא

הפעם, לא יכולתי שלא לברך 'שהחינו'. הרב משה שינפלד מתעטף בטלית

אעמוד בפני חוסר אונים שכזה? אני אב יהודי פשוט, שרוצה לקיים מצווה שבימים כתיקונם כל כך קל לקיים אותה, והישועה איננה נראית באופק. אני שווה עם בני על ארמת קובנה, ואני מרמיין במוחי את הבריתות שנעשו כאן בתקופת השואה ובתקופות אחרות תוך מסירות נפש של ממש, ואני אומר לעצמי - אם הם הצליחו, אני לא אצליח? ובאופן כללי אני חושב לעצמי, אני נמצא בקובנה עבור עם ישראל. אני כאן עם בני ביתי בתנאים לא פשוטים, עבור חיוק ההוות היהודית של מאות סטודנטים ישראלים הלומדים רפואה. היתכן שדבר שאנו מצטערים בו, יכשל בו וזרענו? אני מביט לבני הקטן בעיניים, הוא מביט בי חזרה ואני רואה בעיניו את התחינה - אבא, אני ודאי חסר אונים. אני נטול כל יכולת. אני קטן, אני מתחנן, אבא, תעשה הכל, אבל הכל, בכדי שהמצווה הכל כך חשובה תיעשה בזמנה. אני רוצה להיות כמוך, כמו סבא שלי, כמו סבא רבא שלי, עד אברהם אבינו שמל את בנו בגיל שמונה ימים. אני לא רוצה שתרים ידיים ותנתק את שרשרת ההוכחה בקשתו זעקה ללא קול מתוך עיניו הטהורות, ובאותו רגע גמלה בליבי ההחלטה ואמרת לי - בן יקר, מבטיח, מבטיח שאעשה עבורך הכל. במוצ"ש אני מתפלל חרישית, שהבורא שמבריל בין קודש לחול, בין אור לחושך, בין ישראל לעמים, בין יום השביעי לששת ימי המעשה, יבריל גם את היום השמיני ללידת בני ירעשה בו נס.

יום ראשון, כ"ה ניסן

אני לא היחיד

שבוע חדש לפנינו ואנו טעונים באמונה מהשבת שחלפה לה. בכוחות מחודשים אני מסתער שוב על כל מי שרק אפשר. הימים האחרונים לימדו אותי, שהשמים אמנם סגורים, אבל הלכות הולכים ונפתחים. נגבולות הארצות מקשיחים עמדות, אבל לטוב ליבם של בני האדם אין גבולות. תינוק בן ימים ספורים הסיר את כל מדיניות

ההסגרה העולמית, וכולם חיבוק אותנו, ווירטואלית כמוכן, שומרים על הכללים. כל כך הרבה אנשים הביעו נכונות לסייע: אנשי ציבור כרוגמת שר התחבורה בצלאל סמוטריץ', שר הפנים אריה דרעי ועוזרו – רוני שמש, אנשי משרד החוץ, שגריר ישראל בליטא יהודי, ועירית רבני אירופה, אנשי חב"ד בליטא ובמדינות נוספות, רבני ערים באירופה, הרב נחמיה רוטנברג, ירירי העורך הראשי של 'בקהילה' שלמה קוק שהפעיל מישוהו בבית הלבן, ים של חברים וירידים ממדינות רבות, בני משפחה מדרגה קרובה ורחוקה (וסליחה שאיני נוקב בשם של כל אחד), כל אחד ניסה לסייע בדרך שלו, וכל אחד דחף עוד צעד קטן להשגת המטרה.

עם ישראל במלוא תפארתו. אה, מי כעמד ישראל.

תוך כרי הביורים, אני שומע על עוד ועוד תינוקות שנמצאים במצב דומה לשלי, ואפילו כאלו שיום השמיני כבר חלף עבר לו, וליבי יוצא אליהם.

תוך כרי הטלפונים, אני שומע לראשונה על מוהל צעיר, מומחה ומקצועי מאין כמוהו – הרב צבי גוטמן מווינה – אוסטריה. אני יוצר עמו קשר, והרב גוטמן אומר לי את המשפט הבא: "הרב שינפלד, תשמע, ביום רביעי יש ברית ויהי מה. אני מגיע. אל תדאג. אנחנו 'נשבור את הראש' יחד ונראה מה עושים ואיך מגיעים".

משוהו בקול שלו נותן לי תחושה טובה, טובים השניים מן האחד. שמחתי שיש מוהל שמוכן לחפש יחד איתי פתרונות מעשיים ולעשות הכל עבור המצווה הכל כך חשובה.

יום שני, כ"ו ניסן

התוכנית: מטוס פרטי

אנו מתקרבים ליום השמיני ועדיין אין אופציה מעשית. אני מנסה לקדם רעיון שהיה נשמע מופרך – הטסת מטוס פרטי עם מוהל, קבלת אישור עליה לרעייתי ולי יחד עם התינוק, ועריכת הברית בתוך המטוס או במקום סטרילי בשדה התעופה (כמוכן בתנאי סטריליזציה מובהקים) כדי למנוע את בעיית הנידוד של כל אורח זר שנכנס לליטא. מי שמסייע בתפילה התכנית ועבר על כך שעות רבות היה חבר המועצה בווינה: אוסטריה הרב יעקב פרנקל, יחד עם ארגון נפש יהודי.

קונסולית ישראל בליטא – הגברת עדי כהן חזנוב, נרתמת לעניין בכל הכוח. "אני כקונסולית" – כך אומרת לי – "אעשה עבורך הכל כדי להשיג את האישורים הדרושים, למרות מדיניות ההסגר הכל כך נוקשה בליטא ולמרות שמי אירופה הסגורים, אבל קח בחשבון שהאישור יכול לקחת מספר ימים".

לא היתה לי את הפריבילגיה להמתין לתשובה סופית בעניין המטוס, אז במקביל אני פועל בערוץ אחר, יבשתי. לאחר השגת אישורים מורכבים בכל מדינות המעבר – אוסטריה, צ'כיה, פולין וליטא, התכנית יוצאת לדרך.

יום שלישי, כ"ז ניסן

17 שעות נסיעה

רכב אוסף את המוהל בשעה 10 בבוקר מביתו שבווינה, לפניו 17 שעות נסיעה וחציית שלושה גבולות. יש לנו ברוך השם את כל הניירות והאישורים, אבל הלב פועם בעו. גם מי שנוהג כחוק, חושש ממשטרה שבורקת לו כל נייד, וגם מי שרכבו תקין, חושש לעבור טסט. המוהל יוצא לדרך, וכחמישים דקות לאחר

עשרות תינוקות יהודים עדיין ממתינים. בברכות הברית

תחילת הנסיעה, קונסולית ישראל בליטא מתקשרת ומודיעה: יש אישור להנחתת המטוס. תתקדם.

ככה זה. עם רצון טוב ועבור מטרה טובה, השמים הם לא הגבוה, והם ודאי לא סגורים. אני מחייג מירית לרב צבי גוטמן ושואל אותו האם הוא מעדיף לחזור הביתה ולטוס למחרת במטוס נוח? והוא מיד עונה לי, ללא נימה של היסוס – "תשמע הרב שינפלד, אמרת לי שאתה רואה לתינוק נוסף במדינת שכנה, שממתין אף הוא להיכנס בבריתו של אברהם אבינו כבר מעל 20 יום. אם אני מגיע עם מטוס, ודאי שיהיה לי נוח יותר, אבל לא אוכל להגיע למדינה האחרת, לעומת זאת אם אני ממשיך בדרך היבשתית ואתה במקביל מנסה לארגן את כל אישורי הכניסה למדינה הנוספת, אוכה לשוב לווינה אחרי שתי בריתות.

"עזוב אותי מהמטוס" – הוא אומר לי, "תעשה הכל כדי שאוכל להיכנס אחרי ליטא גם למדינה הנוספת".

התפעלתי ממסירות הנפש של הרב צבי גוטמן. רק דבר אחד נמצא בראש מעייניו – טובת העם היהודי. "השמים שמים להשם, והארץ נתן לבני אדם". המשכנו באופציה היבשתית, כשהמון אנשים מתפללים שיגיע למחוז חפצו בשלום.

יום רביעי כ"ח ניסן לסדר 'וביום השמיני ימול בשר ערלתו'

ברכת 'שהחיינו'

לאחר נסיעה מפרכת ובעזרת אישורים מיוחדים, הרב גוטמן חצה שלוש גבולות, הגיע לקובנה במאור פנים, והברית נערכה בשמחה חובקת עולם, תודות לתוכנית זו. מבצע בינלאומי מורכב ומאתגר במיוחד הגיע אל סיומו.

אני נמצא בקובנה עבור עם ישראל. אני כאן עם בני ביתי בתנאים לא פשוטים, עבור חיזוק הזהות היהודית של מאות סטודנטים ישראלים הלומדים רפואה. היתכן שדבר שאנו מצטערים בו, יכשל בו זרענו?

בחוף לארץ, יש שנהגים לא לברך ברכת 'שהחיינו' בברית המילה, אולם לא יכולתי שלא לברך אותה, ברמעות ובהתרגשות. כן, ויכה אותנו אלוהים, וחרף כל האתגרים – אליהו מלאך הברית הגיע לקובנה, כרת מדיניות בבריתו של אברהם אבינו, בעתו ובזמנו, כרת משה וישראל, ויקרא שמו בישראל – יואל. כמה לא טריוויאלי בימים אלו, בעידן השמים ליבי הזמה בהוריה גדולה – בראש ובראשונה לבורא עולם, ארון כל הנשמות, ריבון כל המעשים.

יואל נולד בחג שבועי של פסח – יום בו הים נסוג לאחור והשתנו הגבולות, כך גם קרה ביום השמיני ללידתו – נחצו הגבולות. אלוהים שאומר לים "עד פה תבוא" (איוב לח), אמר למלאך הברית "לפה תבוא".

יש משוהו מורד בצמד המילים "כריתת ברית", שהרי שתי מילים אלו הן שני מושגים הפכיים ומנוגדים. "ברית" משמעותה חיבור, ואילו

"כריתת" משמעותה חיתוך, ניתוק והפרדה. ההסגר לדיסוננס זה, שבלתי אפשרי לערוך ברית ללא כריתתה. לא ניתן לכרות ברית בין בני זוג, בין שני חברים, בין מפלגות ומדינות, בלי שכל אחד מהצדדים 'כורת' וחותר משוהו מהאגו שלו. אם כל צד מתבצר בעמדתו ואינו מוכן לוותר על עקרונותיו ורצונותיו – הדרך לשלום רחוקה מתמיד.

כל כך הרבה אנשים "כרתו" מוזמנם וממרצם עבור יואל, והנה וכינו לכריתת, ממש "ברית עולם".

הישגים כה רבים נוכל להשיג אם נתאגר סביב מסרות ראיות משותפות. באו נמצא את הרברים המשותפים לכולנו ונתאחד סביבם.

עכשיו יותר מתמיד, בואו נכרות ברית. בעודי כותב שורות אלו ל'הרשות בקהילה', יואל בוכה. הוא בוכה כי הוא רעב או כי משוהו אחר מציק לו, אבל מרגיש לי שהוא בוכה מצער גם על בני גילו במדינות הסמוכות, שמחכים אף הם לאלהיו מלאך הברית.

המלאך המוהל – הרב צבי גוטמן, רוצה להיכנס. תנו לו את האפשרות.